CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Komunikat dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 26 sierpnia 2024 r. w sprawie listy jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka białoruskiego jako języka mniejszości narodowej w latach 2026–2028**
Egzamin:	**Egzamin maturalny**
Przedmiot:	**Język białoruski**, część ustna
Termin egzaminu:	Termin główny – **maj 2026 r., 2027 r., 2028 r.** Termin dodatkowy – **czerwiec 2026 r., 2027 r., 2028 r.** Termin poprawkowy – **sierpień 2026 r., 2027 r., 2028 r.**
Data publikacji dokumentu:	26 sierpnia 2024 r.

Na podstawie art. 9a ust. 2 pkt 10 lit. a tiret piąte ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty[1] oraz § 59f rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego[2] ogłaszam listę jawnych zadań w części ustnej **egzaminu maturalnego z języka białoruskiego** jako języka mniejszości narodowej obowiązującą w **latach 2026–2028**[3].

Zadania jawne obowiązujące w części ustnej egzaminu maturalnego z języka białoruskiego w latach 2026–2028

1. „Біблія дзецям і людзям простым – кніга для навучання, настаўнікам і людзям мудрым – для захаплення”. Паразважай над тэмай. Звярніся да ***Прадмовы да ўсёй Біблії*** Францыска Скарыны і адвольнага літаратурнага твора.
2. Вобразы простых людзей у літаратуры. Прадстаў тэму, спасылаючыся на паэму ***Тарас на Парнасе*** Канстанціна Вераніцына і адвольны літаратурны твор.
3. Старонкі нацыянальнай гісторыі ў літаратуры. Прадстаў тэму, звяртаючыся да ***Пісьмаў з-пад шыбеніцы*** Кастуся Каліноўскага і адвольнага літаратурнага твора.
4. З дапамогай якіх мастацкіх сродкаў можа ствараცца камічны эфект? Паразважай над пытаннем на падставе п’есы Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча ***Пінская шляхта*** і адвольнага літаратурнага твора.
5. Роля сацыяльнай сатыры ў тэкстах культуры. Паразважай над праблемай, спасылаючыся на фарс-вадэвіль ***Пінская шляхта*** Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча і адвольны літаратурны твор.
6. Якую ролю ў мастацкай літаратуры адыгрывае камізм? Паразважай над праблемай, спасылаючыся на твор Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча ***Пінская шляхта*** і адвольны літаратурны твор.
7. Ці варта змагацца за сваё каханне? Паразважай над пытаннем, спасылаючыся на фарс-вадэвіль Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча ***Пінская шляхта*** і адвольны літаратурны твор.
8. Чаму родная мова – вялікі скарб для народа? Паразважай над пытаннем, звяртаючыся да ***Прадмовы да “Дудкі беларускай”*** Францішка Багушэвіча і адвольнага літаратурнага твора.
9. Матыў вырачэння бацькоў у літаратуры. Прадстаў тэму, звяртаючыся да апавядання ***На Каляды к сыну*** Змітрака Бядулі і адвольнага літаратурнага твора.
10. Што адчувае чалавек, сустрэўшыся з няўдзячнасцю? Паразважай над пытаннем, звяртаючыся да апавядання ***На Каляды к сыну*** Змітрака Бядулі і адвольнага літаратурнага твора.

---

[1] Dz.U. z 2024 r. poz. 750, z późn. zm.
[2] Dz.U. z 2024 r. poz. 302, z późn. zm.
[3] Szczegółowy opis części ustnej egzaminu maturalnego z języka białoruskiego od roku szkolnego 2024/2025 (dla absolwentów 4-letniego liceum ogólnokształcącego oraz 5-letniego technikum) jest dostępny w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka białoruskiego jako języka mniejszości narodowej.* Niniejsza lista zadań jawnych określa **wyłącznie** zakres wiadomości i umiejętności sprawdzanych w pierwszym zadaniu w zestawie egzaminacyjnym, który zdający będzie losował podczas części ustnej egzaminu maturalnego z języka białoruskiego w latach 2026–2028. Niniejsza lista **nie wyczerpuje jednak** tematyki omawianej w zakresie każdej z lektur obowiązkowych. Lista ta **nie stanowi również** wytycznych dla nauczycieli określających wyłączną tematykę, która powinna być poruszana podczas zajęć. Znajomość problematyki lektur obowiązkowych sprawdzana będzie również w części pisemnej egzaminu maturalnego z języka białoruskiego, także w zakresie, którego nie obejmuje niniejszy *Komunikat*.

11. Партрэты старасці ў літаратуры. Паразважай над тэмай, звяртаючыся да апавядання ***На Каляды к сыну*** Змітрака Бядулі і адвольнага літаратурнага твора.
12. Што значыць быць сумленным чалавекам? Паразважай над пытаннем на падставе апавядання ***На Каляды к сыну*** Змітрака Бядулі і адвольнага літаратурнага твора.
13. Што такое шчасце? Паразважай над пытаннем на падставе апавядання Змітрака Бядулі ***Пяць лыжак заціркі*** і адвольнага літаратурнага твора.
14. Вобразы беднасці ў літаратуры. Прадстаў тэму, абапіраючыся на апавяданне ***Пяць лыжак заціркі*** Змітрака Бядулі і адвольны літаратурны твор.
15. Сацыяльныя праблемы ў літаратуры. Прадстаў тэму, абапіраючыся на апавяданне ***Пяць лыжак заціркі*** Змітрака Бядулі і адвольны літаратурны твор.
16. Як у тэкстах культуры прадстаўлены рысы нацыянальнага характару беларусаў? Паразважай над пытаннем на падставе апавядання ***Пяць лыжак заціркі*** Змітрака Бядулі і адвольнага літаратурнага твора.
17. Этыкет беларусаў у мастацкіх творах. Прадстаў тэму, абапіраючыся на апавяданне ***Пяць лыжак заціркі*** Змітрака Бядулі і адвольны літаратурны твор.
18. Як трэба ставіцца да роднай мовы? Паразважай над пытаннем. Звярніся да адозвы Цёткі ***Шануйце роднае слова!*** і адвольнага літаратурнага твора.
19. Якое значэнне мае родная мова ў жыцці чалавека і народа? Паразважай над пытаннем. Звярніся да адозвы Цёткі ***Шануйце роднае слова!*** і адвольнага літаратурнага твора.
20. Навошта людзям мастацтва? Адкажы на пытанне на падставе ***Апокрыфа*** Максіма Багдановіча і адвольнага літаратурнага твора.
21. Праблемы беларускай нацыі XX стагоддзя ў тэкстах культуры. Прадстаў тэму на падставе эсэ Максіма Багдановіча ***Хто мы такія?*** і адвольнага літаратурнага твора.
22. Што можа зрабіць вайна з чалавекам? Паразважай над пытаннем на падставе апавядання Максіма Гарэцкага ***Рускі*** і адвольнага літаратурнага твора.
23. Чалавек у крытычнай сітуацыі. Прадстаў тэму, абапіраючыся на апавяданне Максіма Гарэцкага ***Рускі*** і адвольны літаратурны твор.
24. Якую функцыю ў мастацкіх творах выконваюць фальклорныя элементы? Паразважай над пытаннем, спасылаючыся на паэму Янкі Купалы ***Курган*** і адвольны літаратурны твор.
25. Ці варта адстойваць свае каштоўнасці? Паразважай над пытаннем на падставе паэмы ***Курган*** Янкі Купалы і адвольнага літаратурнага твора.
26. Канфлікты простых людзей з уладай у тэкстах культуры. Паразважай над тэмай на падставе паэмы ***Курган*** Янкі Купалы і адвольнага літаратурнага твора.
27. Матыў песняра ў тэкстах культуры. Прадстаў тэму, абапіраючыся на паэму ***Курган*** Янкі Купалы і адвольны літаратурны твор.
28. Чаму павінна служыць мастацтва – праўдзе ці грашам? Адкажы на пытанне, абапіраючыся на паэму Янкі Купалы ***Курган*** і адвольны літаратурны твор.
29. Паэт і паэзія ў тэкстах культуры. Прадстаў тэму, абапіраючыся на паэму ***Курган*** Янкі Купалы і адвольны літаратурны твор.
30. Важныя падзеі з гісторыі беларусаў у тэкстах культуры. Прадстаў тэму, абапіраючыся на артыкул ***Незалежнасць*** Янкі Купалы і адвольны літаратурны твор.
31. Навошта народам незалежнасць? Паразважай над пытаннем, абапіраючыся на артыкул ***Незалежнасць*** Янкі Купалы і адвольны літаратурны твор.

32. З чаго складаецца культурная спадчына? Паразважай над пытаннем, абапіраючыся на верш Янкі Купалы ***Спадчына*** і адвольны літаратурны твор.

Ад прадзедаў спакон вякоў
Мне засталася спадчына;
Паміж сваіх і чужакоў
Яна мне ласкай матчынай.

Аб ёй мне баюць казкі-сны
Вясеннія праталіны,
І лесу шэлест верасны,
І ў полі дуб апалены.

Аб ёй мне будзіць успамін
На ліпе бусел клёкатам
І той стары амшалы тын,
Што лёг ля вёсак покатам;

І тое нуднае ягнят
Бляянне-зоў на пасьбішчы,
І крык варoніных грамад
На могілкавым кладзьбішчы.

І ў белы дзень, і ў чорну ноч
Я ўсцяж раблю агледзіны,
Ці гэты скарб не збрыў дзе проч,
Ці трутнем ён не з’едзены.

Нашу яго ў жывой душы,
Як вечны светач-полымя,
Што сярод цемры і глушы
Мне свеціць між вандоламі.

Жыве з ім дум маіх сям’я
І сніць з ім сны нязводныя...
Завецца ж спадчына мая
Ўсяго Старонкай Роднаю.

Янка Купала, *Спадчына*, www.knihi.com

33. Чаму сяброўства – гэта каштоўнасць? Паразважай над пытаннем, абапіраючыся на апавяданне Якуба Коласа ***Што яны страцілі?*** і адвольны літаратурны твор.
34. Што чалавеку патрэбна для шчасця? Паразважай над пытаннем, абапіраючыся на апавяданне Якуба Коласа ***Што яны страцілі?*** і адвольны літаратурны твор.
35. Якое значэнне ў жыцці чалавека маюць святы? Адкажы на пытанне, звяртаючыся да паэмы ***Новая зямля*** Якуба Коласа і адвольнага літаратурнага твора.

36. У чым заключаецца пачуццё годнасці? Адкажы на пытанне, звяртаючыся да паэмы ***Новая зямля*** Якуба Коласа і адвольнага літаратурнага твора.
37. Што матывуе чалавека добра рабіць сваю працу? Адкажы на пытанне, звяртаючыся да паэмы ***Новая зямля*** Якуба Коласа і адвольнага літаратурнага твора.
38. Селянін як носьбіт беларускай культуры. Прадстаў тэму, спасылаючыся на паэму ***Новая зямля*** Якуба Коласа і адвольны літаратурны твор.
39. Як мастакі слова адлюстроўвалі жыццё сялян у тэкстах культуры? Паразважай над пытаннем, спасылаючыся на паэму ***Новая зямля*** Якуба Коласа і адвольны літаратурны твор.
40. Чалавек – частка прыроды. Прадстаў тэму, спасылаючыся на паэму ***Новая зямля*** Якуба Коласа і адвольны літаратурны твор.
41. Маральнае аблічча чалавека на фоне гістарычных перамен. Паразважай над тэмай, спасылаючыся на апавяданне Кузьмы Чорнага ***Макаркавых Волька*** і адвольны літаратурны твор.
42. Ці прыносіць помста шчасце? Паразважай над пытаннем, абапіраючыся на апавяданне Кузьмы Чорнага ***Макаркавых Волька*** і адвольны літаратурны твор.
43. Маральныя дылемы ў літаратуры. Паразважай над тэмай, абапіраючыся на апавяданне Кузьмы Чорнага ***Макаркавых Волька*** і адвольны літаратурны твор.
44. Вобразы дзяцей у літаратуры. Прадстаў тэму на падставе апавядання ***Дзеці настаўніцы*** Івана Шамякіна і адвольнага літаратурнага твора.
45. Вобраз ба́цькі ў літаратуры. Прадстаў тэму на падставе апавядання ***Дзеці настаўніцы*** Івана Шамякіна і адвольнага літаратурнага твора.
46. Якое значэнне маюць традыцыйныя абрады ў жыцці беларусаў? Адкажы на пытанне на падставе вядомых табе фрагментаў рамана ***Людзі на балоце*** Івана Мележа і адвольнага літаратурнага твора.
47. Адносіны дзяцей і бацькоў у літаратуры. Прадстаў тэму на падставе апавядання ***Чаравікі-туфелькі*** Барыса Сачанкі і адвольнага літаратурнага твора.
48. Як бывае прадстаўлена моладзь у тэкстах культуры? Адкажы на пытанне, абапіраючыся на апавяданне ***Чаравікі-туфелькі*** Барыса Сачанкі і адвольны літаратурны твор.
49. Партрэты беларусаў у літаратуры. Прадстаў тэму, абапіраючыся на вядомыя табе фрагменты кнігі ***Зямля пад белымі крыламі*** Уладзіміра Караткевіча і адвольны літаратурны твор.
50. Матыў здрады ў літаратуры. Прадстаў тэму, абапіраючыся на вядомыя табе фрагменты аповесці ***Дзікае паляванне караля Стаха*** Уладзіміра Караткевіча і адвольны літаратурны твор.

p.o. DYREKTOR

Horacy Dębowski